

Biržų rajono savivaldybės administracijai
El. p. savivaldybe@birzai.lt

2021-03-24 Nr. S-204

**DĖL KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS ADMINISTRAVIMO BIRŽŲ
RAJONO SAVIVALDYBĖJE 2020 METAIS**

2016 m. rugpjūčio 22 d. Biržų rajono savivaldybė (toliau – Savivaldybė) ir UAB Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centras (toliau – Administratorius) sudarė Biržų rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administravimo sutartį Nr. 133/2016 (toliau – Sutartis). Pagal Sutarties 9.1 punktą, Administratorius yra įsipareigojęs Teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais teikti ataskaitas apie komunalinių atliekų tvarkymą Savivaldybėje.

Vykdydami Sutartyje nurodytas funkcijas, teikiame Savivaldybei 2020 m. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administravimo ataskaitą.

PRIDEDAMA. 9 lapai.

Direktorius

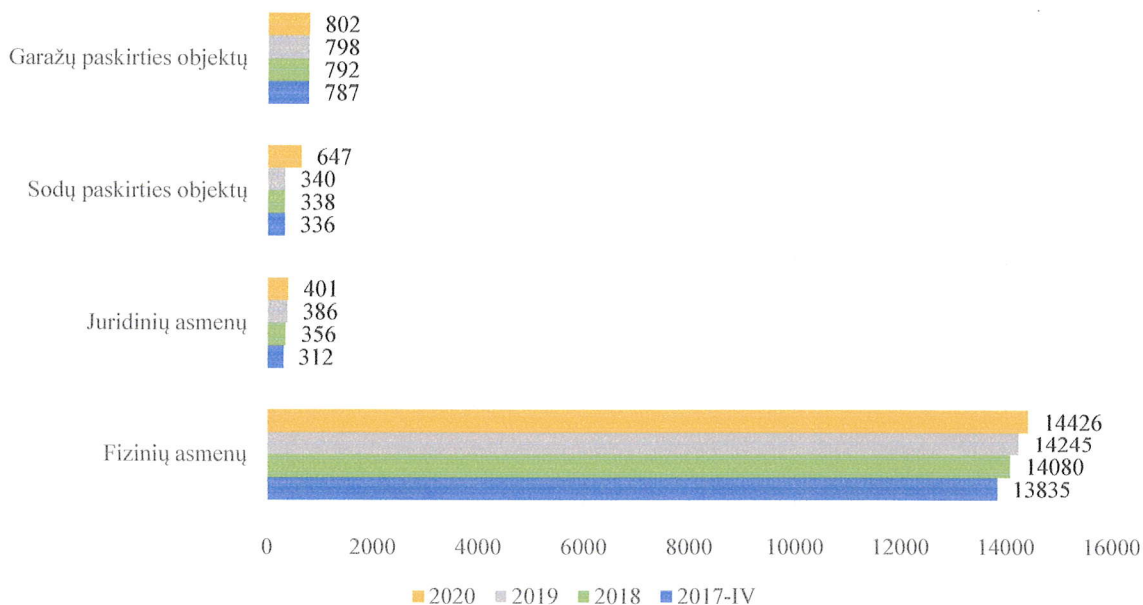
Gintautas Ulys

KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS ADMINISTRAVIMAS BIRŽŲ RAJONO SAVIVALDYBĖJE 2020 M.

UAB Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centras, vykdydamas įsipareigojimus bei savivaldybės pavestas funkcijas užtikrinti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos visuotinumą ir prieinamumą, pagal Biržų rajono savivaldybės 2017 m. patvirtintus Vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą (toliau – Vietinė rinkliava) nuostatus, įsigaliojusius nuo 2017 m. spalio 1 d., užtikrino kokybiškų komunalinių atliekų surinkimo ir tvarkymo paslaugų teikimą ir kontrolę bei regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos sąnaudų padengimą atliekų turėtojų mokamos privalomos įmokos (Vietinės rinkliavos) lėšomis.

UAB Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centro Rinkliavų administravimo ir kontrolės padalinio (toliau – Rinkliavų padalinys) veikla administruojant Vietinę rinkliavą, įskaitant savivaldybės atliekų turėtojų registro tikslinimą ir jo aktualumo užtikrinimą, lėmė išaugusį apmokestintų atliekų turėtojų (nekilnojamojo turto objektų) skaičių bei Vietinės rinkliavos priskyrimo padidėjimą, išaugusį einamojo laikotarpio priskaitytų lėšų surinkimą ir ankstesnių laikotarpių nesumokėtos lėšų dalies sumokėjimą. Vietinės rinkliavos mokėtojų skaičius ir jo pokytis matomas 1 paveiksle.

Vietinės rinkliavos mokėtojų skaičius Biržų r. sav., vnt.

1 pav. Vietinės rinkliavos mokėtojų skaičius 2017 m. IV ketv.-2020 m.

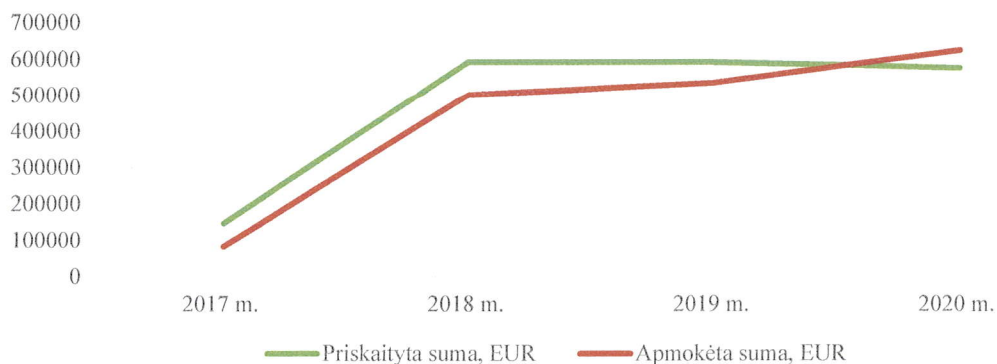
Priskaityta ir sumokėta Vietinė rinkliava nuo rinkliavos įvedimo 2017 m. spalio 1 d., sumokėta ir nesumokėta suma 2020 m. pateikta 1 lentelėje.

1 lentelė. Vietinės rinkliavos surinkimas

Pavadinimas	Laikotarpis, m., ketv.	Biržų r.		Iš viso
		Fiziniai	Juridiniai	
Priskaityta suma, Eur	2017 IV	123329,21	24328,49	147657,70
	2018	487237,86	107536,27	594774,13
	2019	475803,31	117625,67	593428,98
	2020	472654,8	105993,63	578648,43
Apmokėta suma, Eur	2017 IV	79148,85	4153,27	83302,12
	2018	393891,6	109379,97	503271,57
	2019	424388,09	112328,35	536716,44
	2020	510780,88	115633,52	626414,40
Laikotarpio priskaitymo ir apmokėjimo santykis, proc.	2017 IV	64	17	56
	2018	81	102	85
	2019	89	95	90
	2020	108	109	108
Nesumokėta suma laikotarpio pabaigoje, Eur	2017 IV	44180,36	20175,22	64355,58
	2018	93346,26	-1843,70	91502,56
	2019	51415,22	5297,32	56712,54
	2020	-38126,08	-9639,89	-47765,97
Nesumokėta suma, Eur (skaičiuojant nuo rinkliavos įvedimo 2017-10)	2020-12-31	150804,67	14000,04	164804,71

Laikotarpių lyginamieji duomenys rodo padidėjusį Vietinės rinkliavos priskaitytą bei teigiamus apmokėjimo pokyčius. 2020 m. buvo sumokėta daugiau nei priskaitytą, nes mokėtojai dengė ankstesnių laikotarpių skolas.

**Priskaityta ir apmokėta Vietinės rinkliavos, Eur Biržų r.
sav. 2017 m. IV ketv.-2020 m.**

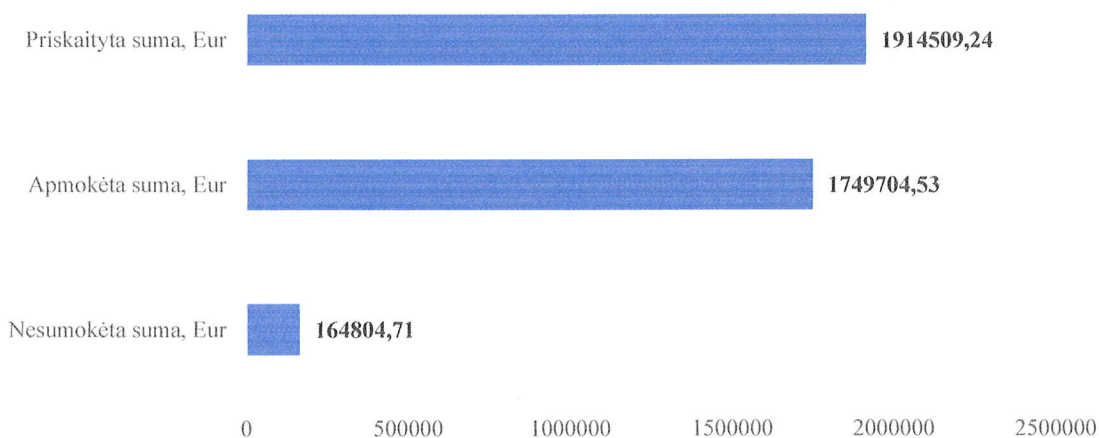
2 pav. Biržų r. sav. priskaityta ir apmokėta Vietinė rinkliava 2017 m. IV ketv. -2020 m., Eur.

**Priskaitymo ir apmokėjimo santykis, proc. Biržų r. sav.
2017 m. IV ketv.-2020 m.**

3 pav. Biržų r. sav. priskaitymo ir apmokėjimo santykis 2017 m. IV ketv. -2020 m., proc.

**Priskaityta ir apmokėta Vietinė rinkliava, Eur
Biržų r. sav. 2017 m. IV ketv. - 2020 m.**

4 pav. Biržų r. sav. Vietinės rinkliavos apmokėjimas 2017 m. IV ketv.-2020 m., Eur

2 ir 3 paveiksle yra pateiktas per vienerius metus surenkamos Vietinės rinkliavos sumos didėjimas ir jos santykis su priskaityta suma. Per visa administravimo laikotarpį surinkta 1 749 704,53 Eur Vietinės rinkliavos iš 1 914 509,24 Eur priskaitytos sumos (žr. 4 pav.)

2020 m. išsiųsti 14 426 vnt. mokėjimo pranešimai už gyvenamosios paskirties objektus visiems Biržų rajono gyvenamosios paskirties pastatų savininkams, už sodo paskirties objektus – 647 vnt., už garažų paskirties – 802 vnt. Juridiniams asmenims buvo išsiųsti 401 vnt. mokėjimo pranešimas.

2020 m. ypatingas dėmesys buvo skirtas fizinių ir juridinių asmenų skolų prevencijos veiksams: teikiama informacija apie Vietinę rinkliavą, fiziniams ir juridiniams asmenims padaliniuose, elektroniniu paštu bei telefonu buvo teikiamos konsultacijos, derinami įsiskolinimai, atliekami nekilnojamojo turto objektų ploto, paskirties tikslinimai ir pertvarkymai, tikslinami jų kontaktiniai duomenys, atliekami skolų perskaičiavimai pagal aktualius registrų duomenis, raginama apmokėti Vietinę rinkliavą pagal pateiktus mokėjimo pranešimus.

2020 m. buvo vykdomas ikiteisminis skolų išieškojimas: formuojami ir siunčiami individualūs įspėjimai ir kiti dokumentai informuojantys apie skolą. Ikiteisminio skolų išieškojimo veiksmais nepasiektą skolos grąžinimą sekė teisminis skolų išieškojimas ir priverstinis vykdymas. Dėl priverstinio skolų išieškojimo 2020 m. buvo pasirašytos sutartys su advokate Jolanta Činčiakiene ir Advokatų profesine bendrija Gvildys ir partneriai "G2 LAW". 2020 m Rinkliavų padalinys nuolat bendradarbiavo su advokatais teikiant ir tikslinant duomenis apie skolininkus.

2019 m. patvirtinto Vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą skolų išieškojimo tvarkos aprašo (toliau – Skolų tvarka) pagrindu vykdant skolų išieškojimo veiklą sisteminiams skolų rodikliai. Skolos suma laikotarpio pradžioje, skaičiuojant nuo rinkliavos įvedimo pradžios siekė 212 570,68 Eur, o laikotarpio pabaigoje – 164 804,71 Eur. 2020 m. pavyko surinkti ne tik visą priskaitytą Vietinę rinkliavą – 578 648,43 Eur, bet ir išieškoti senų skolų dalį, susidariusių nuo Vietinės rinkliavos pradžios už 47 765,97 Eur. Įspėjimai apie susidariusias skolas Vietinės rinkliavos mokėtojams buvo pateikti 2020 m. II ketv. pabaigoje, po įspėjimų išsiuntimo buvo apmokėta įsiskolinimų už 49640,26 Eur. Rinkliavų padalinys 2020 m. III ketv. tęsė ikiteisminio skolų išieškojimo procedūras: skolininkai, kurie po įspėjimo išsiuntimo nepadengė skolų buvo perduoti skolų ikiteisminio išieškojimo paslaugas teikiančiai įmonei. 2020 m. III ketv., po ikiteisminio išieškojimo paslaugų teikėjo veiksmų, apmokėta skolų 381 83,84 Eur sumai. 2020 m. IV ketv. po teismo išieškojimo veiksmų apmokėta skolų 2 718,94 Eur sumai. Nesumokėjusių įsiskolinimo mokėtojų atžvilgiu toliau bus taikomi ikiteisminio ir teismo išieškojimo veiksmai.

2020 m., vykdant juridinių asmenų atsiskaitymų kontrolę ir skolų prevenciją, visiems Biržų r. juridiniams asmenims buvo išsiųsti skolų suderinimo aktai - 400 vnt. – 14 310,70 Eur. Atliekant skolų suderinimo veiksmus, pagerėjo juridinių asmenų atsiskaitymai ir Vietinės rinkliavos surinkimas.

Įvykdžius skolų prevencijos veiksmus padidėjo per metus priskaitomos Vietinės rinkliavos surinkimo lygis bei yra dengiamos ankstesniais laikotarpiais tinkamai nesumokėtos Vietinės rinkliavos sumos, o orientuojantis į atliekų turėtojų registro aktualumą yra išgryninti Vietinės rinkliavos priskaitymai:

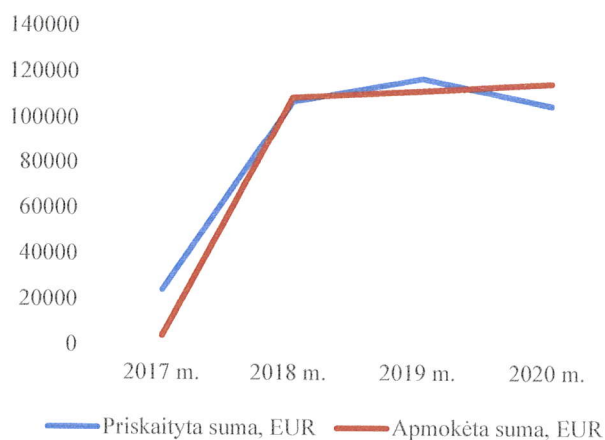
Vietinės rinkliavos skolų išieškojimo proceso duomenys pateikiami 2 lentelėje.

2 lentelė. Vietinės rinkliavos skolų išieškojimo duomenys

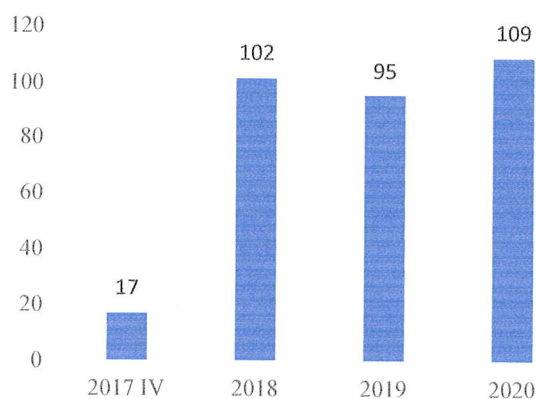
Pavadinimas	2020 m. laikotarpis, Biržų r. sav.		
	Fiziniai	Juridiniai	Iš viso
Skolos suma laikotarpio pradžioje, Eur (skaičiuojant nuo rinkliavos įvedimo pradžios 2017-10)	188930,75	23639,93	212570,68
Skolininkų skaičius laikotarpio pradžioje, vnt.	7706	91	7797
Priskaityta per laikotarpį, Eur	472654,80	105993,63	578648,43
Apmokėta per laikotarpį, Eur	510780,88	115633,52	626414,40
Iš to skaičiaus išieškotos skolos per įspėjimų siuntimą (2020-II ketv.)	49640,26		49640,26
Iš to skaičiaus ieškotos skolos per ikiteisminį išieškojimą (2020-III ketv.)	38183,84		38183,84
Iš to skaičiaus išieškotos skolos per teisminį išieškojimą (2020-VI ketv.)	2718,94		2718,94
Sudengta senų skolų 2017,2018,2019 m.	38126,08	9639,89	47765,97
Skolos suma laikotarpio pabaigoje, Eur (skaičiuojant nuo rinkliavos įvedimo pradžios 2017-10)	150804,67	14000,00	164804,67
Skolininkų skaičius laikotarpio pabaigoje, vnt.	3828	68	3896

Žemiau esančiuose grafikuose pateikti 2017 m. IV ketv.-2020 m. fizinių ir juridinių asmenų priskaitytų ir apmokėtų sumų duomenys bei priskyrimo ir apmokėjimo santykis eurai ir procentais.

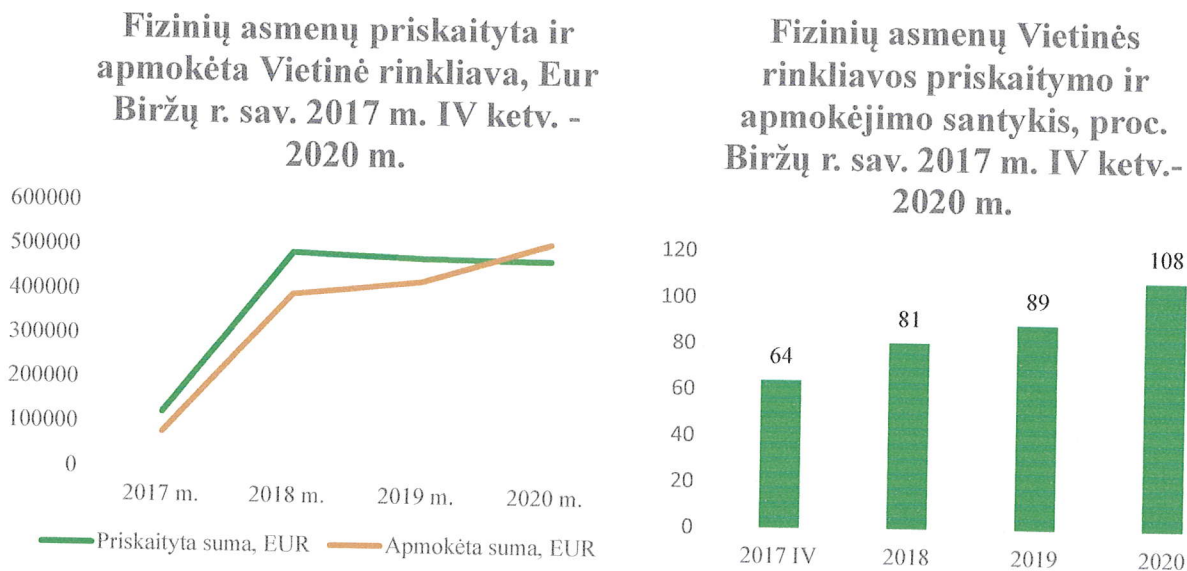
**Juridinių asmenų priskaityta ir apmokėta Vietinė rinkliava, Eur
Biržų r. sav. 2017 m. IV ketv. - 2020 m.**

**Juridinių asmenų Vietinės rinkliavos priskyrimo ir apmokėjimo santykis, proc.
Biržų r. sav. 2017 m. IV ketv.- 2020 m.**

5 pav. Juridinių asmenų priskaityta ir apmokėta Vietinė rinkliava 2017 m. IV ketv.-2020 m.

6 pav. Fizinių asmenų priskaityta ir apmokėta Vietinė rinkliava 2017 m. IV ketv.-2020 m.

Juridiniai asmenys Vietinę rinkliavą moka stabiliai, o priskaitymo ir apmokėjimo santykis rodo, kad šios kategorijos mokėtojai savo prievolės vykdo atsakingai. Surinkimo stabilumą palaiko ir reguliarus (kiekvieną mėnesį) mokėjimo pranešimų pateikimas šios grupės mokėtojams.

Fiksuojamas fiziniams asmenims priskaitomos Vietinės rinkliavos surinkimo lygio kilimas. Šiam rezultatui įtakos turi administravimo funkcijų orientavimas į atliekų turėtojų registro tikslumą, kas sudaro prielaidas tinkamai pateikti mokėjimo pranešimus mokėtojams, bei Rinkliavų padalino informacijos apie Vietinės rinkliavos mokėjimą teikimas.

VĮ Registro centro pateikiami naujausi Gyventojų registro duomenys yra tvarkomi Rinkliavų padalinio darbuotojų: duomenys filtruojami, perkeliama į informacinę sistemą, identifikuojamos po duomenų įkėlimo atsiradusios klaidos (dėl pasikeitusių gyventojų registracijos duomenų) tikslinamas atliekų turėtojų registras individualiai analizuojant duomenų į informacinę sistemą įkėlimo metu nustatytus neatitikimus. 2020 m. identifikuotos po duomenų įkėlimo atsiradusios klaidos – 216 vnt., kurios individualiai patikrintos bei atliktos reikiamos korekcijos Atliekų turėtojų registruose.

2020 m. gruodžio 8 d. pasirašytas su VĮ Registru centru susitarimas dėl duomenų teikimo Nr. RD-34/2. Pagal šį susitarimą VĮ Registrų centras įsipareigoja teikti duomenis apie: Nekilnojamojo turto registre įregistruotus Panevėžio regiono savivaldybių teritorijose esančius nekilnojamojo turto objektų pasikeitimus; bankrutuojančius, bankrutavusius ar išregistruotus juridinius asmenis nuosavybės teise valdančius nekilnojamąjį turtą Panevėžio regiono savivaldybėse; mirusius asmenis, kurių nuosavybės teisės į Panevėžio regiono savivaldybių teritorijose esančius administruojamus objektus, nėra išregistruotos. Dėl susitarimo pagrindu suteiktos galimybės gauti VĮ Registro centro perduodamus duomenis apie Lietuvos Respublikos

gyventojus, Rinkliavų padalinys nuolat tikslina duomenis apie mokėtojų deklaruotas gyvenamąsias vietas tam, kad mokėjimo pranešimai ir/ar kiti su Vietine rinkliava susiję dokumentai laiku pasiektų mokėtojus.

Vadovaujantis galiojančiais savivaldybių teisės aktais, 2020 metais atliekų turėtojams taikytos Vietinės rinkliavos lengvatos. Biržų rajono savivaldybės tarybos 2017 m. rugpjūčio 31 d. sprendimo Nr. T-14 pagrindu, Biržų kaimo bendruomenėms, Biržų rajono savivaldybės teritorijoje valdančioms, naudojančioms, disponuojančioms bendruomeninės paskirties pastatais, pritaikyta lengvatų už 2 266,38 Eur.

Būtiniosios sąnaudos savivaldybės komunalinių atliekų sistemos veiklai 2020 metais siekė 469 729 Eur be PVM, tame skaičiuje mišrių komunalinių atliekų, tekstilės, augalinės kilmės maisto atliekų surinkimo ir transportavimo sąnaudos sudarė 179 926 Eur, atliekų sutvarkymo sąnaudos - 214 065 Eur, komunalinių atliekų sistemos organizavimo sąnaudos – 75 738 Eur.

2020 m. iš Biržų rajono savivaldybės teritorijos į Panevėžio regiono sąvartyną mišrių komunalinių atliekų buvo pristatyta 3794 t, t. y. 212 t mažiau nei 2019 metais. Mišrių komunalinių atliekų kiekis mažėja, nes gyventojai atsakingiau rūšiuoja atliekas, atsiranda daugiau ir patogesnių galimybių rūšiuoti, daugėja rūšiavimo konteinerių, auga gyventojų sąmoningumas.

Rinkliavų padalinys 2020 m. nuolat vykdė paslaugų teikėjų UAB „Ecoservice projektai“, AB „Panevėžio specialus autotransportas“ teikiamų paslaugų kontrolę. Vykdydami UAB Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centrui Vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų tvarkymą administravimo sutartyse pavestas funkcijas, Rinkliavų padalinio atliekų tvarkymo specialistai-kontrolieriai (toliau – Kontrolieriai), atlieka planinius bei neplaninius atliekų surinkimo ir jų vežimo į apdorojimo arba šalinimo įrenginius paslaugų teikimo kokybės patikrinimus. Kontrolieriai taip pat vykdo atliekų turėtojų (gyventojų ir juridinių asmenų) teisės aktuose nustatytų pareigų vykdymo patikrinimus (kontroliuojamas atliekų rūšiavimo ir šalinimo reikalavimų laikymasis). 3 lentelėje pateikiamos 2020 m. mišrių komunalinių atliekų, pakuočių atliekų, tekstilės atliekų bei augalinės kilmės (maisto) atliekų konteinerių patikrinimų apimtys bei Kontrolierių užfiksuotų pažeidimų Biržų r. savivaldybėje skaičius.

3 lentelė. Atliekų turėtojų ir atliekų tvarkytojų kontrolė

Pavadinimas	Biržų r.
Patikrintų MKA konteinerių kiekis, vnt.	1961
Nustatyta pažeidimų (MKA konteineriai), vnt.	242
Pažeidimų dalis, proc.	12
Patikrintų MKA konteinerių kiekis aikštelėse, vnt.	462
Nustatyta pažeidimų (MKA konteineriai aikštelėse), vnt.	14
Pažeidimų dalis, proc.	3
Patikrintų antrinių žaliavų konteinerių kiekis, vnt.	1428
Nustatyta pažeidimų (antrinių žaliavų konteineriai), vnt.	130
Pažeidimų dalis, proc.	9
Patikrintų biologiškai skaidžių (maisto) konteinerių kiekis, vnt.	95

Nustatyta pažeidimų (maisto konteineriai), vnt.	0
Pažeidimų dalis, proc.	0
Patikrintų tekstilės konteinerių kiekis, vnt.	114
Nustatyta pažeidimų (tekstilės konteineriai), vnt.	17
Pažeidimų dalis, proc.	15
Konteineriai pažymėti NETUŠTINTI, vnt.	81
Objektų patikrinimų skaičius, vnt.	62
Vežėjams išsiųstų patikrinimo aktų kiekis, vnt.	7

Per 2020 m. Biržų r. savivaldybėje buvo surinkta 57,26 t tekstilės ir 7,12 t augalinės kilmės maisto atliekų. Gyventojai tinkamai ir noriai rūšiuoja tekstilės atliekas. Šio tipo bendro naudojimo konteineriai visada yra užpildyti tekstilės atliekomis. Tačiau gyventojai vis dar vangiai naudojami naujaisiais augalinės kilmės maisto atliekoms skirtais bendro naudojimo konteineriais.

2020 m. į savivaldybių Rinkliavų padalinius atliekų turėtojai dažniausiai kreipėsi dėl apmokestintų objektų, aiškinosi apmokestinimo pagrindą arba tikslino objekto neegzistavimo faktą. Taip pat, buvo teikiamos individualios konsultacijos dėl: deklaruotų, tačiau faktiškai deklaruotoje vietoje negyvenančių gyventojų; gyvenamosios vietos keitimo; ilgalaikio išvykimo iš Lietuvos deklaravimo; deklaravimo apie nesinaudojamą nekilnojamo turto objektu; mokėjimo, kai gyventojas, kuriam yra skaičiuojama Vietinės rinkliavos kintamoji dalis, atlieka privalomąją karo tarnybą, yra slaugomas stacionariose globos, auklėjimo ar slaugos įstaigose, atlieka laisvės atėmimo bausmę, studijuoja ar mokosi kitame mieste, yra išvykęs dirbti į kitą miestą ar užsienį; pastatų įtraukimo į netinkamų naudoti objektų kategoriją dėl fiziškai sunaikintų ar netinkamų naudoti/gyventi objektų; informacijos pateikimo apie parduotą/nupirktą objektą, rinkliavos perskaičiavimo; naujų konteinerių užsakymo, konteinerių pakeitimo; informavimo apie konteinerių neištuštinimą pagal grafiką.

Rinkliavų padalinys nuolat rengia atsakymus į el. paštu ar paprastuoju paštu gaunamus prašymus, paklausimus, rengia pažymas gyventojams apie Vietinės rinkliavos mokėjimus ir turimus įsiskolinimus.

Dėl COVID-19 virusinės infekcijos plitimo Lietuvos Respublikos Vyriausybei nutarus Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbti karantiną ir patvirtinus jo režimą Rinkliavų administravimo padalinys nuo 2020 m. kovo 16 d. iki 2020 m. gegužės 18 d. ir nuo 2020 m. lapkričio 7 d. užtikrino klientų aptarnavimą nuotoliniu būdu. Rinkliavų padalinyje nuo artimiausios darbo dienos nutrauktas klientų priėmimas padaliniuose, organizuotas darbas, užtikrinant klientų aptarnavimą nuotoliniu būdu ir visų karantino režimo nuostatų laikymąsi atliekant darbo funkcijas, atliekų turėtojai informuoti apie aptarnavimo karantino laikotarpio tvarką. Pasibaigus karantino laikotarpiui (nuo 2020 m. gegužės 18 d. iki 2020 m. lapkričio 7 d.) Savivaldybių Rinkliavų padaliniuose, darbuotojams buvo užtikrintos saugios ir sveikatai nekenksmingos darbo sąlygos, t. y. darbuotojų darbo vietos įrengtos pagal saugos ir sveikatos norminių teisės aktų reikalavimus, darbuotojai aprūpinti asmeninėmis apsaugos ir dezinfekavimo

priemonėmis, klientų priėmimo vietose sudarytos sąlygos išlaikyti ne mažiau kaip 2 m atstumą tarp kliento ir darbuotojo.

Rinkliavų padalinys nuolat bendradarbiauja su paslaugų teikėjais UAB „Ecoservice projektai“ „AB „Panevėžio specialus autotransportas“. Dėl bendradarbiavimo bei teikiamų paslaugų kontrolės, 2020 m. ženkliai sumažėjo gyventojų skundų dėl laiku nepristatomų užsisakytų mišrių komunalinių atliekų konteinerių ar teikiamų paslaugų kokybės. Pastebima, kad dėl vykdomos kontrolės ir šviečiamosios veiklos padidėjo atliekų turėtojų sąmoningumas bei susidomėjimas atliekų rūšiavimo klausimais.

Apie Vietinę rinkliavą buvo publikuoti straipsniai Biržų r. vietinėje spaudoje bei UAB Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centro internetinėje svetainėje. Biržų r. seniūnijoms informacijos platinimui buvo išsiųsti priminimai dėl Vietinės rinkliavos apmokėjimo ir vežėjų parengti 2020 m. atliekų surinkimo grafikai. Visiems Biržų r. juridiniams asmenims buvo išsiųsti informaciniai pranešimai dėl juridinių asmenų atsakomybės rūšiuoti atliekas jų susidarymo vietoje atsižvelgiant į atliekų rūšį ir pobūdį bei nemaišant su kitomis atliekomis ar medžiagomis. Pranešime juridiniams asmenims buvo priminta kiekvienos įmonės atsakomybė užtikrinti gamybos ir kitos ūkinės veiklos metu susidarančių atliekų rūšiavimą. Rinkliavų padalinys, atsižvelgdamas į mechaninio-biologinio apdorojimo įrenginius pristatomų mišrių komunalinių atliekų, neatitinkančių važtaraščiuose nurodytos atliekų sudėties, paragino juridinius asmenis tinkamai vykdyti teisės aktų reikalavimus ir pasirūpinti atliekų surinkimo priemonėmis, mišrių atliekų surinkimo konteineriais ir kitomis priemonėmis naudotis tik pagal jų paskirtį.

Rinkliavų administravimo ir kontrolės padalinio vadovas

Mindaugas Varnas